

Aan: Adviesraad sociaal domein
Boddenstraat 3
7607 BL Almelo

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Bezoekadres:
Haven Zuidzijde 30
7607 EW Almelo

telefoon: **(0546) 54 11 11**
e-mail: **gemeente@almelo.nl**
internet: **www.almelo.nl**

Uw brief d.d. 26 september 2023	Uw kenmerk	Ons kenmerk UIT - 23111825	Datum 2 april 2024
Bijlage(n)	Doorkiesnummer 0546-54 11 11	Behandeld door M. van Brink	Zaaknummer DCS - 2175954
Onderwerp Reactie op advies Actieplan beleid sociaal domein			

Geachte leden van de Adviesraad sociaal domein,

Op 26 september 2023 heeft u een gevraagd advies uitgebracht op het concept Actieplan beleid sociaal domein. Wij willen u bedanken voor uw zorgvuldig en uitvoerig advies. Hieronder gaan we puntsgewijs in op uw advies en vragen.

1 *Duidelijk kenbaar maken verschuiven focus op maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen en preventie*

Uw advies om direct aan het begin dit uitgangspunt te vermelden hebben we opgevolgd. In de Inleiding is dit in een kader opgenomen.

2 *Hoe worden jeugdigen en inwoners met beperkingen betrokken bij beleid en uitvoering? (H 1)*

Een aantal inwoners die beperkingen ondervinden bij het gebruik van de openbare ruimte heeft zich verenigd in een werkgroep/stichting in oprichting Almelo Toegankelijk. Zij adviseren ons gevraagd en ongevraagd over het toegankelijk maken van de openbare ruimte en openbare gebouwen in Almelo. De participatie van jeugdigen is onderdeel van de uitwerking van het jeugdbeleid. We onderzoeken de mogelijkheden om jeugdigen actief te betrekken bij de vormgeving van het jeugdbeleid. Eén van de aandachtspunten hierbij is de samenwerking die dan moet worden gerealiseerd met de Adviesraad sociaal domein.

3 *Term levensfase (H 3) wijzigen in ontwikkelingsfase*

Uw suggestie om de term te wijzigen nemen we niet over. In het Actieplan beleid sociaal domein hebben we een indeling gebruikt gebaseerd op de onderwijs carrière. Voordat kinderen naar school gaan onderscheiden we nog twee fasen: de fase tot aan de geboorte en de fase waarin kinderen nog niet naar school gaan. Na afronden van een opleiding spreken we dan over volwassenen. Deze indeling sluit goed aan bij de ontwikkelingen die we willen initiëren met en in de scholen en binnen de kinderopvang.

4 *Basis of uitgangspunt is dat ouders allereerst zelf verantwoordelijk zijn voor de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen (H3)*

Ten aanzien van de zorg en ondersteuning van jeugdigen onderschrijven we het uitgangspunt dat ouders primair verantwoordelijk zijn voor de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen. Het Actieplan beleid sociaal domein strekt echter verder dan het jeugdbeleid. Daarom is bij het versterken van het zelfoplossend vermogen een niet limitatieve opsomming gegeven van eerst algemene vaardigheden (voor iedereen) die bijdragen aan het zelfoplossend vermogen en vervolgens de meer specifieke opvoedvaardigheden (wanneer er sprake is van een rol als ouder). Bij het verwerven van vaardigheden speelt het onderwijs onmiskenbaar een grote rol. Dit betekent in onze ogen niet dat opvoeding en ontwikkeling van de kinderen primair een taak is van het onderwijs: bovenal zijn ouders hiervoor verantwoordelijk. In het Uitvoeringsplan van het jeugdbeleid zal de primaire verantwoordelijkheid van de ouders voor de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen een prominente plaats innemen.

5 *Inzetten op een huisbezoek bij aanstaande ouders van een verloskundige (H 3.1)*

In uw advies geeft u aan dat u op eerdere adviezen hierover geen reactie van de gemeente hebt gehad. Dit is niet juist. Hiervoor verwijzen wij u naar de ambtelijke reactie van 12 september 2022 op de inbreng op het Strategisch beleidsplan sociaal domein en de notitie van de Adviesraad met betrekking tot het coalitieakkoord. Wij vinden het belangrijk dat prenatale huisbezoeken worden afgelegd bij aanstaande ouders. Dit is een verplichte taak van de jeugdgezondheidszorg. We constateren dat vanuit de jeugdgezondheidszorg niet alle aanstaande ouders worden bereikt. Om het bereik, met name onder kwetsbare inwoners, te vergroten, worden ook verloskundigen ingeschakeld om deze huisbezoeken af te leggen. Hiervoor stellen wij een subsidie beschikbaar. Verloskundigen en JGZ-verpleegkundigen werken hierbij samen.

6 *Betrokkenheid en verantwoordelijkheid ouders niet genoemd bij inzet voor- en vroegschoolse educatie (H 3.2)*

De ouderbetrokkenheid en de verantwoordelijkheid van ouders voor hun kinderen als gebruik wordt gemaakt van de voor- en vroegschoolse educatie is voor ons zo vanzelfsprekend dat dit niet specifiek vermeld wordt. In de "Subsidieregeling kinderopvang, gemeente Almelo 2023" is dit uitgebreid beschreven in artikel 12 Kwaliteitseisen peuteropvang.

7 *Onderschrijven beleidslijnen met betrekking tot tieners en jongvolwassenen (H 3.4)*

Het optuigen van de samenwerkingsstructuur is onderdeel van het Uitvoeringsplan van het jeugdbeleid. Uw aanbod om hierin waar mogelijk en nodig een aandeel te leveren, waarderen wij. Indien nodig zullen we van uw aanbod gebruik maken. Ook een onderdeel van dat plan betreft de in de Hervormingsagenda jeugd genoemde versteviging van de wijkteams. Naast de bemensing en de dienstverlening van de wijkteams wordt hierbij uitdrukkelijk ook gekeken naar het verbeteren van de samenwerking met de specialistische jeugdhulpaanbieders. Hiervoor wordt in regionaal verband samengewerkt. Voor complexe problematiek is een afzonderlijk contract afgesloten voor advies en expertise van specialistische jeugdhulpaanbieders.

8 *Is er in H 3.5 Volwassenen niet te veel in te weinig tekst ondergebracht?*

Wij zijn van mening dat in dit hoofdstuk compact de belangrijkste lijnen van onze inzet zijn beschreven. Duidelijk is dat wij inzetten op vergroten van de vaardigheden (waaronder aanpak laaggeletterdheid), bewustwording, zelf voorzien in middelen voor levensonderhoud en inclusie (waaronder de toegankelijkheid van de openbare ruimte en voorzieningen).

9 *Wat zijn de criteria voor verlengde jeugdzorg?*

De Jeugdwet geeft een aantal situaties waarbij verlengde jeugdhulp mogelijk is. Deze zijn:

- a. Doorloop van jeugdhulp vanaf de 18de verjaardag is noodzakelijk;
- b. Noodzaak voor jeugdhulp is bepaald voordat de jeugdige 18 jaar is;
- c. De jeugdhulp wordt hervat binnen zes maanden na beëindigen van de hulp.

De jeugdige ontvangt hulp voordat deze 18 jaar wordt. Het is noodzakelijk dat de hulp doorloopt na de 18de verjaardag of dat deze wordt hervat binnen zes maanden na beëindiging van de hulp.

De jeugdhulp loopt dan door tot de leeftijd van 23 jaar is bereikt. Beperkende factor is dat er geen andere wet van toepassing is die voorziet in dezelfde soort van hulp. Als bijvoorbeeld op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning of Zorgverzekeringswet dezelfde soort hulp kan worden geleverd, is er geen verlengde jeugdhulp mogelijk. Voor pleegzorg en verblijf in een gezinshuis geldt dat deze kan worden geïndiceerd totdat de jeugdige 21 jaar wordt. Voor jeugdhulp in het kader van een strafrechtelijke beslissing of jeugdreclassering kan de hulp doorlopen na de 23ste verjaardag. Dit is bijvoorbeeld het geval als de jeugdige net voordat deze 23 jaar wordt, veroordeeld wordt op grond van het jeugdstrafrecht.

Hoewel er sprake is van een beperkende factor bij de inzet van jeugdhulp na de 18de verjaardag indien voor dezelfde soort hulp een beroep kan worden gedaan op een andere wet, betekent dit niet dat de hulp dan per definitie wordt beëindigd. Inderdaad zijn niet alle jeugdigen bij het bereiken van deze leeftijd in staat zelfstandig te kunnen functioneren. Voor jeugdigen met een lichte verstandelijke beperking of voor jeugdigen met psychische of psychosociale problemen staat dan ondersteuning via de Wet maatschappelijke ondersteuning open in de vorm van beschermd en beschermend wonen. Dit is geen verlengde jeugdzorg in de zin van de Jeugdwet maar het doel -voortzetten van de ondersteuning waar dat noodzakelijk is en totdat de jeugdige wel zelfstandig kan functioneren- wordt hiermee via de Wet maatschappelijke ondersteuning bereikt.

10 Hoe gaat de gemeente Almelo om met de prestatie indicatoren in het Actieplan beleid?

In het Actieplan beleid worden de indicatoren beschreven op basis waarvan we het gevoerde beleid willen beoordelen. Deze indicatoren worden verder uitgewerkt in een instrument zoals de doelenboom waarin ook de doelstellingen worden vermeld. In de verdere uitwerking van doel naar doelstelling wordt de huidige waarde van de indicator bepaald en de streefwaarde. De streefwaarde is de waarde van de indicator die we op een streefdatum willen hebben bereikt. Dit proces van bepalen van de huidige waarde en de streefwaarde van een indicator doorlopen we zorgvuldig. Van belang is dat de indicator eenvoudig en gedurende een lange periode op een eenduidige manier gemeten kan worden. Aan het eind van het tweede kwartaal van 2024 zullen we u informeren over de opzet van het instrument.

11 Voldoende specialistische kennis bij wijkteams over ontwikkeling van kinderen, stoornissen in de kindertijd en stevige relaties met de jeugd ggz

Naast de expertise van onze medewerkers in de wijkteams kopen we regionaal expertise van specialistische jeugdhulpaanbieders (waaronder aanbieders jeugd ggz) in. Aan de inzet van de expertise van jeugdhulpaanbieders zijn voorwaarden verbonden die toezien op de kwaliteit en de borging van ouderbetrokkenheid bij de diagnostiek. Zo dient de Richtlijn Samen beslissen met ouders en jeugdige over passende hulp gevolgd te worden en wordt gebruik gemaakt van de in de richtlijn vermelde databank Instrumenten.

12 Betrekken jongeren, ouders en naasten bij implementatie van maatregelen Hervormingsagenda Jeugd

Eén van de aandachtspunten bij de verder uitwerking van het jeugdbeleid is het betrekken van jeugdigen bij het concreet vormgeven van de acties en activiteiten. Het concreet vormgeven van jongerenparticipatie pakken we dan ook met voorrang op. Over het betrekken van jongeren, ouders en naasten zullen we met de Adviesraad sociaal domein in gesprek gaan over eventuele gevolgen voor de werkwijze met betrekking tot de advisering.

13 Eerder negatief geadviseerd over Positieve Gezondheid (H 4)

We kennen uw kritiek op het gedachtegoed achter Positieve Gezondheid. Maar wij willen geen afstand nemen van de gekozen invalshoek van Positieve Gezondheid. Juist het breder kijken naar de gezondheid, waarbij het accent niet alleen ligt op de ziekte, maar ook wordt gekeken naar het vermogen om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan en daarbij zo veel mogelijk eigen regie te voeren, geeft ons beleidsmatig meer ruimte om ontwikkelingen in gang te zetten dan een meer statische kijk op gezondheid. Indien de focus alleen gericht is op de aandoening, de daarmee gepaard gaande beperkingen en hoe we deze kunnen oplossen, zal de oplossing beperkt blijven tot het verstrekken van hulpmiddelen.

Overigens hebben wij ook oog voor de druk die gaat ontstaan op medici als zij volgens het gedachtegoed achter Positieve Gezondheid moeten gaan werken. Indien van met name huisartsen ook gevraagd en verwacht gaat worden dat zij, naast het behandelen van ziekten, stoornissen en aandoeningen, zich ook moeten gaan richten op het versterken van het vermogen van inwoners om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen om te gaan dan wordt wel heel veel gevraagd en neergelegd bij huisartsen. Het terrein van de huisartsenzorg wordt dan wel erg groot. Om te voorkomen dat de druk op huisartsen nog groter wordt, zijn wij periodiek in overleg met de huisartsen in Almelo om te kijken hoe we de medische zorg en de sociaal maatschappelijke zorg voor onze inwoners zo goed mogelijk vorm kunnen geven. Dit doen we onder andere door intakers uit de wijkteams te koppelen aan huisartsenpraktijken en de inzet van praktijkondersteuners huisarts.

14 Wat is efficiënte en effectieve schaal als het gaat om versterken ondersteunende sociale structuren en voorzieningen (H 5)

Terecht merkt u op dat sociale structuren en voorzieningen op wijkniveau kunnen verschillen. Daarom houden we hier ook rekening mee. Zo sluiten we bij het opzetten van de wijkkamers aan bij de samenstelling en omvang van ouderen in de betreffende buurt of wijk. Voor het opzetten van algemene voorzieningen voor specifieke kleinere doelgroepen kiezen we voor een stedelijke voorziening. Steeds zoeken we daarbij een balans tussen de groep van inwoners die gebruik maakt van een algemene voorziening en de mogelijkheden van een aanbieder om de voorziening zo efficiënt en effectief mogelijk in te richten. Hiermee willen we voorkomen dat van sommige voorzieningen nauwelijks gebruik wordt gemaakt en dat andere voorzieningen de vraag niet aankunnen.

15 Vragen met betrekking tot uitvoering mantelzorgondersteuning (H 5.1)

Ten aanzien van het vinden en daarmee het bereiken van mantelzorgers hebben we het probleem onderkend dat mantelzorgers uit zichzelf niet zo snel aan de bel trekken. Dit is ook de reden waarom we de huidige raadsperiode extra investeren in het vindbaar maken van mantelzorgondersteuning. Het Steunpunt Mantelzorgondersteuning Almelo werkt daarbij samen met zorgaanbieders, medewerkers in de wijkteams, de huisartsen en casemanagers dementie. Met name deze professionals komen vaak als eerste in aanraking met inwoners die zorg nodig hebben en de mantelzorgers die hen daarbij helpen. Alleen al kennis hebben van het bestaan van het Steunpunt Mantelzorg Almelo en wat het steunpunt kan betekenen voor mantelzorgondersteuners maakt het eenvoudiger om een mantelzorger sneller te verwijzen en, voor de mantelzorger zelf, om hulp te vragen.

Bij het versterken van de regie, kracht en zelfredzaamheid en positie van de mantelzorger vraagt u welke professionals worden betrokken bij de individuele begeleiding en advisering van mantelzorgers en de organisatie van gespreksgroepen en themabijeenkomsten. Allereerst zijn dat de professionals die werkzaam zijn bij het Steunpunt Mantelzorg Almelo. Voor themabijeenkomsten wordt soms een beroep gedaan op andere professionals.

16 Vragen met betrekking tot ondersteuning vrijwilligers (H 5.2)

In het algemeen is de tendens dat het aantal vrijwilligers dat structureel beschikbaar is voor vrijwilligerswerk (gedurende één of meer dagdelen in de week) afneemt. Daartegenover staat een groeiend aanbod van en vraag naar kortdurend en flexibel vrijwilligerswerk. Om ook in de toekomst gebruik te kunnen (blijven) maken van de waardevolle inzet van vrijwilligers, zullen we in de ondersteuning van organisaties die met vrijwilligers werken met name moeten gaan inzetten op kortdurend en flexibel vrijwilligerswerk. Daarnaast vinden wij het belangrijk om ook te kijken naar het onbenut potentieel.

Wij constateren dat sommige organisaties beter in staat zijn vrijwilligers te behouden dan andere organisaties. Ten aanzien van het behoud van vrijwilligers kunnen organisaties ook van elkaar leren. Indien gesprekken met de door ons gesubsidieerde organisaties die gebruik maken van de inzet van vrijwilligers daartoe aanleiding geven, brengen we de organisaties met een groter verloop aan vrijwilligers in contact met organisaties die succesvoller zijn met het aan zich binden van vrijwilligers.

Wij zijn het eens met uw opmerking dat mantelzorgers meer baat hebben bij de ontlasting van zorgtaken dan bij een (financiële) waardering. Dit is precies de reden waarom wij onze middelen inzetten op mantelzorgondersteuning en respijtzorg en niet deels ook op bijvoorbeeld een financiële waardering in de vorm van een mantelzorgcompliment.

17 Vragen over algemene voorzieningen (H 5.3)

Een maatwerkvoorziening kan aan de orde zijn als een algemene voorziening ontbreekt of niet toereikend is. Bij inwoners met beperkingen die begeleiding nodig hebben, wordt altijd gekeken naar de activiteiten waarvoor begeleiding nodig is. Als begeleiding nodig is voor meer praktische zaken zoals boodschappen doen of het op orde houden van de financiële administratie dan kan gebruik worden gemaakt van een algemene voorziening. Is begeleiding nodig in het verlengde van het behandelen van een psychische stoornis of bijvoorbeeld het aanleren van een dagstructuur dan ligt een algemene voorziening niet voor de hand en zal de begeleiding moeten worden geleverd door een professional. Dit laatste geldt ook voor het begeleiden van inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt waarbij zowel de gemeente als de werkgever een rol hebben in het begeleiden van de inwoner.

Algemene voorzieningen zijn voor inwoners in het algemeen te prefereren boven maatwerkvoorzieningen. Deze voorzieningen zijn zonder indicatie toegankelijk en vallen niet onder het eigen bijdrageregime van de Wmo. De algemene voorziening richt zich in het algemeen niet op één specifieke doelgroep en draagt daarmee in sterke mate bij aan inclusie. Deze voordelen voor de inwoner en het voordeel dat een algemene voorziening doorgaans goedkoper is te organiseren dan een maatwerkvoorziening, maken dat wij, waar mogelijk, inzetten op het verder doorontwikkelen van algemene voorzieningen. Bij het verder doorontwikkelen van de algemene voorzieningen willen we juist gebruik maken van de bestaande structuren in de wijk en het aanbod afstemmen op de specifieke problemen waar groepen van inwoners in de wijk tegenaan lopen zodat inwoners hier ook laagdrempelig terecht kunnen. Die lage drempel is nu net het voordeel van een algemene voorziening ten opzichte van de maatwerkvoorziening.

18 Relaties met programma's, wijkregie en fysiek domein

U verwijst hierbij naar het door u uitgebrachte ongevraagde advies over de programma's Sociaal en Vitaal en Zorg en Veiligheid. Op uw ongevraagde advies hebben wij op 11 juli 2023 uitgebreid gereageerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Almelo
de secretaris, de burgemeester,

